

titut d'Estudis Eivissencs els ofereix des d'aquí la seua ajuda i, si més no, la seua bona voluntat.

Si hem de parlar d'ensenyança, cal partir de la base que els problemes que aquesta ofereix no poden ser considerats a escala estrictament local. L'ensenyança revesteix problemes comuns a tota Espanya: manca de professors i mestres, manca d'escoles, manca de material pedagògic, etcètera. En relació a l'ensenyança a nivell local i regional, notam una absència quasi absoluta d'activitats encaminades a dotar l'alumnat d'uns coneixements essencials sobre la seua cultura autòctona. L'ensenyança a les nostres illes encara arranca de fonaments centralistes i discriminatoris, antipedagògics del tot. No intentam crear una consciència clara del nostre context històric-cultural. Arraconam la nostra cultura —història, llengua, literatura, geografia, ciències— com si fossin pecat o motiu de discòrdia contra la germanor dels diferents pobles d'aquest país. No brindam arguments ni estímuls vàlids als nostres aïllats perquè exercitin, vivament i abnegadament, una preocupació per les coses de ca seua. L'interès per les coses generals i remotes neix de l'experiència i el coneixement de les coses concretes i immediates. L'escola hauria d'acomplir també una integració de l'alumnat immigrant en benefici de la identificació d'aquest amb un poble amb el qual conviurà segurament tota la vida.

El fet d'una mentalització cultural a les escoles és paral·lel a un deure de sacerdots i seglars a col·laborar en aquesta empresa d'autenticació, dignificació i respecte dels béns humanístics del poble. El Concili Vaticà II, en una revisió profunda del paper de l'Església en el món d'avui, va manifestar la urgència d'un acostament a tots els feligresos. Indiquem la participació dels seglars en diverses activitats parroquials i diocesanes; l'adopció, en la litúrgia, de les llengües autòctones —no de les llengües oficials—. Si amb això l'Església buscava la plena participació del seu poble, ja que el llatí li era una llengua pràcticament inintelligible, no és vàlid justificar que la llengua castellana, amb tots els respectes que ens mereix com tota altra llengua, pugui omplir aquesta necessitat pel simple fet que *tothom l'entén*. Repetim que el Concili no va parlar de *llengües oficials*, perquè era ben conscient d'un dret elemental de les persones: ser respectats en tots els seus valors espirituals i ajudats a identificar-s'hi. Si a la majoria de les nostres esglésies les celebracions litúrgiques no són també en la llengua del poble, és per causes d'ignorància, recels, comoditat o desídia. D'això en tenim la culpa sacerdots i feligresos. Si ens sabérem adaptar a la litúrgia castellana, hem de ser prou entens i dignes per fer nostres, si volem amb esforç, uns textos escrits en la llengua que ara parlam.

Finalment, i de passada, hem de denunciar enèrgicament l'oblit i abandó en què han caigut alguns dels nostres monuments històrics: la Necròpolis Púnica del Puig d'es Molins, el nostre singular Museu Arqueològic, les murades renaixentistes d'Eivissa, les coves d'es Cuieram i de ses Fontanelles... Ara l'Ajuntament d'Eivissa té un magnífic castell per bregar-hi en la restauració, si més no parcial, però que ens exigeix una vaga esperança i un desig poderós que serveixi algun dia a una cultura vital i dinàmica.

No hem fet cap referència a Formentera ni a cap de les altres illes, per tal com pertot trobaríem problemes, perills, amenaces i oblots idèntics a tots aquests que hem relacionat. La nit de Sant Joan, que dins uns moments ens congregarà vora el fogueró, aixequi la nostra voluntat de servici a una causa comuna de dignificació, seny i civisme.

COMISSIÓ EXECUTIVA DE L'INSTITUT
D'ESTUDIS EIVISSENCS

Sant Josep, 23 de juny de 1973

DOS DOCUMENTS D'UNA VIDA

Les primeres paraules que sobre Don Isidor s'escriuren, varen ser aquestes, lletra per lletra:

«En la iglesia parroquial de San Pedro Apóstol de la ciudad y obispado de Ibiza, provincia de las Baleares; a los once días del mes de Setiembre del año mil ochocientos ochenta y tres. Yo, Don José Felicó y Serra, Presbítero, Cura Ecónomo de ella, bauticé solemnemente á un niño que nació el día antes, á las once horas de la mañana, hijo legítimo y de legítimo matrimonio de Don Isidoro Macabich, estudiante, natural de Felanitx, isla de Mallorca, y vecino de ésta, y Doña Francisca Llobet, natural de la de San Francisco, isla de Formentera, y vecina de ésta; siendo sus abuelos paternos Don Isidoro, Teniente de Navío, natural de Cartagena, y Doña Irene Ferrer, natural de ésta, ambos vecinos de la misma; y los maternos Don Juan y Doña Ana Bosch, el primero propietario, ambos naturales y el primero vecino de ésta. — Se le puso por nombre ISIDORO-NICOLAS-JUAN; y fueron sus padrinos Don Isidoro Macabich, abuelo paterno, y Doña Maria Tur y Costa, casada, natural de Nuestra Señora de Jesús y vecina de ésta, en representación de Doña Adela Llobet y Bosch, soltera, natural y vecina de ésta, a los cuales advertí el parentesco espiritual y obligaciones que por él contraen el padrino y la madrina principal. — Y para que conste extendí y autoricé la presente partida, en la expresada parroquia de San Pedro, a los dichos once días del mes de Setiembre y año mil ochocientos ochenta y tres. — José Felicó — rubricado». (Archivo Histórico de la Pabordía de Ibiza. Bautismos. San Pedro, Libro III, fol. 12v).

Havia començat la vida fecunda de Mons. Isidor Macabich. Vida oberta que tots coneixem, i de la qual, alguns aspectes són tractats en el present número de la nostra revista. Tot seguit, un altre document com a punt final:

«En la iglesia parroquial de San Pedro, de la ciudad y diócesis de Ibiza, provincia de Baleares, a veintidós de marzo de mil novecientos setenta y tres, Don Lucas Ramón Torres, Presbítero, Cura encargado de la mencionada iglesia, mandé dar sepultura eclesiástica en el cementerio de esta ciudad, transcurrido que fuese el debido tiempo, al cadáver del Ilmo. Sr. D. ISIDORO MACABICH LLOBET, de ochenta y nueve años de edad, Canónigo Arcipreste de la Catedral de Ibiza, natural de esta parroquia, hijo de D. Isidoro Macabich y de D.ª Francisca Llobet. Falleció en Barcelona el día anterior, habiendo recibido los Santos Sacramentos. — Y para que conste extiende y firmo la presente a veintidós de marzo de mil novecientos setenta y tres. — Lucas Ramón, Pbro. — rubricado». (Parroquia de San Pedro. Libro VII de Defunciones, fol. 84v.).

Per causes que ja indicàrem en el número precedent d'EIVISSA, ens va ser impossible oferir-hi les pàgines pròpies d'un número d'homenatge a Macabich. Arran del seu traspàs, la ràdio i la premsa locals s'ocuparen de la personalitat de don Isidor i n'oferiren emocionats testimonis de record de les figures intel·lectuals més representatives de l'illa. Avui nosaltres concebem el nostre homenatge a Mn. Macabich i Llobet en forma d'estudis, des de les facetes sense dubte més definidores de la seua activitat intel·lectual tan vasta i densa: com a historiador, com a costumista i com a poeta. I en aquest tribut, ni últim ni definitiu, hem rebut la col·laboració valuosa de tres eivissencs que, per diversos motius, estigueren personalment molt vinculats a Macabich, i coneixen, amb la profunditat adequada, tota la seua obra. Els seus treballs bé podran ser considerats com a clàssics en la interpretació de la personalitat de Macabich, que, d'altra banda, continuarà en el nostre record, ja en la seua irremeiable absència, ja en les cites del seu nom, inevitable i segur cada vegada que es tracta d'estudis eivissencs.

EN HOMENATGE A ISIDOR MACABICH

Macabich, historiador

Per B. ESCANDELL BONET
Catedràtic d'Història Moderna
a la Universitat d'Oviedo

Si entre els sentiments annexos al meu regrés anual a l'Illa he d'experimentar, amb implacable reiteració, el dolorós d'alguna definitiva absència entranyable, arribar aquesta vegada a una Eivissa sense Macabich em resulta (per motius de relació personal, d'eivissenquisme i de professió) un fet, emocionalment i intel·lectualment, inasimilable. En tals condicions, confés que no sé esforçar-me a fer d'aquestes línies més un judici de valor que no un estret homenatge de record afectuós. I des d'aquesta disposició d'ànim em resulta grat de recordar que el meu darrer treball d'història eivissenca s'imprimí encapçalat amb una dedicatòria a Macabich —em sona ara a epitafi involuntari i exacte— i que la darrera volta que l'he vist viu va ser al solemne acte oficial de recepció de l'estàtua de Montgrí, en el qual m'abraçà, sense poder contenir la seua emoció, després de la intervenció que vaig haver de tenir a l'Ajuntament per rellevar-lo a ell de fatigosos compromisos; era un 8 d'agost, aniversari de la conquesta d'Eivissa per Montgrí al front de les seues hosts cristianes. Acte solemníssim, forma personal i efemèride històrica escaients —si n'hi hagués— per acomiadar-nos fins a l'eternitat.

Macabich, historiador: sens dubte, la dimensió intel·lectual més definidora —exceptuant la de la seua condició de religiós amb l'exercici diari del sacerdoci ministerial— de la seua personalitat. Car fins i tot les investigacions costumistes representen, en el fons, un aspecte històric més dels que li calia conèixer: i, d'altra banda, el món poètic de Macabich no es podria explicar, en part, sense els accents, de vegades èpics, que, procedents de la seua enamorada co-

